

Szerkesztői iroda:
A KIADÓHIVATALBAN.
hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadó hivatal:
WOKAL JÁNOS KÖNYVKERESKEDÉSE,
hová a hirdetések s előfizetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasárnapon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél . . . . . 2 . . .
Negyed . . . . . 1 . . .

HIRDETÉNYEK DÍJA:
3 hasabos petit sorrett, vagy ennek helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Néhány szó a Vizaknán felállítandó kir. járásbírórság ügyéhez.

Több száz éves diós multtal bíró Vizakna városa 1222. június 13-tól kezdve törvényhatósági joggal felruházott község lévén, önálló törvényszékkel bírt 1872-ik évig. Mikor, törvényhatósági jogának elvesztését s alsó-fehérmegyei bekebelezését egy helyesebb politikai adminisztratio érdekében az azon időben létre jött közigazgatási reformok kompetens postulatának tartván, nem kívánt a nemzeti kormány elébe akadályokat gördíteni régi jogaihoz merev ragaszkodás által; gondolván, hogy a környékbeli községek igénye és java tekintetéből is keblében egy járásbírórság állittatik fel. — Azonban egyszerűen törvénykezés tekintetében Nagy-Szebenhez csatoltattat.

Tizenegy év lezajlása alatt mozgalom indult meg Vizaknán s a törvénykezés végett messzire menő szomszéd falvakban, Vizaknán felállítandó járásbírórság ügyében. Minek tárgyában a magas kormányhoz nem egy alkalommal történt kérelmezés és tervfelterjesztés s mindenkor biztató ígéret adatott.

Ennek következtében Vizakna városa és a környékbeli községek méltányos és igazságos ügyök elintézését az időtől s a magas kormány böles belátásától, a mihelyt annak lehetőségégi órája eljő, csüggedetlenül reményltek és bizton várták.

A várva-várt időpont jelenben meg is érkezett; mivel a nagymlytsu m. kir. igazságügyminiszter ur által az 1875. XXXVI. t. cz. módosításáról előterjesztett törvényjavaslat szövege és indokolása pontjaiban Vizakna város is járásbírórsági helyül ajánlottat.

Városunk minden lakóját már maga a miniszteri javaslat is örömlázás izgatottságba hozta; s a környékbeli falvakban pedig az eszmecserék tüzösen folytak a felett: hogy vajjon Vizakna s a vidékbeli falvak érdeke valóban elodázhatatlanul szükségessé teszi-e. hogy Vizaknán kir. járásbírórság legyen; s ennek következtében a kis-enyedi járás szolgabírórság székhelye a járás végpontján levő 407 lélekkel bíró kis igénytelen román falu: Konezáról Vizaknára tétessék át?!

Ez oly fontos thema és tárgy, mely megérdemli, hogy vármegyénk központi lapja hasábjain róla tüzetesen szóljunk, őszintén és szigoron objectivitással felette eszmét eserejlünk s így alkalmat nyujtsunk, hogy a döntő körök is megismerkedjenek ez ügyben felhozott „pro” és „contra” érvekkel.

Kegyes olvasó! tekintve Vizakna jövőjét, tekintve

a szomszéd községek minden irányban jól felfogott érdekét, de figyelembe véve sok más köztekinteteket is, valóban igen szükséges, hogy Vizaknán járásbírórság állittassék fel és hogy ennek következtében a kis-enyedi járás szolgabírórságának székhelye is legyen.

A kik jól ismerik Alsó-Fehérmegye geographiai, népességi és politikai viszonyait, azok részéről ez kifogás alá nem fog jöni!

Elismert elv s mintegy axioma lévén az, hogy a járásbírórságok és szolgabírói járásoknál nem lehet sem a terület, sem pedig a népesség egyedüli faktor, melyet számba kell venni, hanem a geographiai fekvés, a községek minden irányu érdeke, megyei és országos érdekek, a körjegyzőségek, országgyűlési és megyei bizottsági tag választó kerületek, úthálózat, folyók és hegyek menete, posta, telegraph, vasut is többé-kevésbbé mind figyelembe veendő; mivel ezek tekintetében kedvező állapot, törvénykezésheti könnyebb hozzájárulhatás, a rendes, gyors és igazságos adminisztratio a jó közigazgatásra, a községek ellenőrzése fentartására nagy befolyással bírnak. — Ezenkívül a törvény által megkívántató lélekszám sem hagyandó figyelmen kívül.

Vizaknán felállítandó kir. járásbírórság és ennek következtében a kis-enyedi járás szolgabírórsága székhelyének Vizaknárai áttételével köz- és magánigényeknek mindenképen elég lesz téve: —

I. Mivel a vizaknai járásbírórsághoz elegendő községek szakíthatók ki, s megközelítőleg a törvény által megkívánt lélekszám is meglesz, mit következő kimutatásból láthatni:

Községneve	Távolság	Léleksz.	Sz. bírói járás	J. bírórság	Nemzetiség
Vizakna	—	3683	r. t. város	N-Szeben	rom. magy. szász
Mundra	7 km.	185	Kis-Enyed	"	román
Ladamos	10 "	371	"	"	"
Alamor	7 "	1346	"	Szeredahely	román, magy.
Örm.-székes	13 "	1373	"	Balázsfalva	"
Oláh-Bogát	17 "	1023	"	"	román
Pókafalva	21 "	1181	"	"	rom. magy. szász
Kis-Kerek	23 "	510	"	"	román
Szász-Csanád	25 "	1659	"	Balázsfalva	román, szász
Veresegyház	28 "	957	"	"	román
Gergelyfalva	26 "	1132	"	Kis-Enyed	Szeredahely szász, román
Preszaka	18 "	726	"	"	román
Drassó	33 "	663	"	"	román
Koneza	35 "	407	"	"	román
Buzd	28 "	889	"	"	rom. magy. szász
Hosszuteleke	23 "	928	"	"	román
Kis-Enyed	20 "	761	"	"	rom. szász magy.
Kis-Ludas	17 "	811	"	"	rom. szász
Nagy-Ludas	15 "	1831	"	Szeredahely	román
Tapoleza	7 "	1495	"	"	román
Ecsellő	28 "	933	"	Selstye	román
Mág	14 "	475	"	Selstye	román
Holdvilág	29 "	981	"	Kis-Enyed	Balázsfalva rom. szász
Sorostély	23 "	1087	"	"	"
Hááság	15 "	958	"	Selyk	Medgyes szász, román

TÁRCZA.

Virág Anna.

Zúg a vihar . . . búg, sivit a szélvész . . .
Alig bírja kormányozni
Csolnakát a révész . . .
Virág Anna úgy megreszket benne! —
Túl a parton kiesiny falu . . .
Oh csak már ott lenne!

Zúgó vihar meg nem szűnik, jajgat . . .
„Én Istenem terjeszd föléd
Megtartó oltalmad!” . . .
S esdő szeme föltekint az égre —
Kiesiny háznak ablakából
Mécsény tör az éjbe . . .

Azért a fény, virrasztanak ottan —
Virág Anna szeretője
Ravatalán ott van . . .
Süvölt a szél, a hullámot hányja . . .
Kisérteti fényt lövell az
Égő mécsnek lángja . . .

Búg a vihar . . . középen a csolnak . . .
Légy védője ég s föld ura
Minden halandónak! —
A révész súg: „Cserben hagytál engem! . . .
Most ütött a boszuóra —
Meg fogsz halni ebben!” . . .

A hullámok mind egymásra gyűlnek,
Anna remeg, hogy szívében
Tán a vér is hűl meg . . .

Felbőszült hab a csolnakot hányja . . .
Most megbillen . . . s még segít rajt'
A révész lapátja.

Sikolyt hallat Anna rémes ajka —
Losecsan a hab . . . de hullámsír
A révészt takarja . . .
Anna is, bár partra jutott élve,
Kedvesének halálát túl
Sokáig nem élte . . .

Balázs József.

Kócsagvadászat.

— Hervegh G. után angolból. —

Miss Angelika a legszebb leány volt, magas, nyúlank természetű s minden vonása ősi, büszke fejről fekete hajzat omlott hófehér vállára, mely a capitolium Vénusához hasonlónak látszék; szemöldje alatt egy pár győzelemittas szem mosolyga, melynek könnyelmű elbizakodottságát csupán csak az arez igazi angolos halványsága szelidíté. Szülővárosában körülbelül ötven ősi családból származott lovag is lakott és ezek között talán kettő se volt, a ki a szép Miss Angelika keze után ne epedett volna. Miss Angelika ritkán nézett tükörbe, de minden percben hallá másnak a szájából, hogy ő mily angyali teremtés. Némelyek hódolatát kegyteljesen fogadá, a nélkül, hogy a sok kérő többel dicsekedhetett volna egy töle nyert futó, jókedélyű, olykor-olykor gunyoros mosolynál.

Angelika szeretett, de sem atyja, sem anyja nem sejté, hogy ki lenne az a boldog kiszemelt, mert Angelika mindig vigkedvű, vidám, vásonkodó volt, szóval oly magatartásu, mely a mi regényeinkbeni szerelmeseknek nem sajátáguk, melyet fel se tételezünk egy hozzánk hasonló szerelmesről.

Angelikát az őt környező ifjak, kik körülötte hijá-

ban epedeztek, mint egy Dianát úgy tekintették, annyinak minden bizonynyal nézték őt, mivel szentül hitték, hogy Eugénje után nem eped annyira, mint a vadászat után és hogy egy jól betanított sólyom többet ér előtte, mint tiz szép lovag.

Angelika egy, az ablak mellett álló íróasztal melletti széken ült, puha fehér karja lecsüngött a szék támlájáról; a világon a legszebb kéz ujjait ajakával érinteni csak a lábainál ülő kedvencz ebnek jutott irigylenő szerencsél.

Másnap virradatra egy nagyszerű kócsagvadászat volt tervezve, melynek Angelika már előre is örövendé. — A leáldozó nap búcsugarával aranyozá be az Angelika élvezetéhez másnap reggelre váró térséget és utósugarával még mielőtt a hegyek mögé tűnne, beakará világítani Eugen tartózkodási magányát. Angelika erre tollat vön kezébe.

II.

— Már oly korán feljövél szobádba? — szóla atyja — mindenütt keresélek; van egy félórája, hogy lord Seymour vár read, ne hanyagold el őt úgy, az ország többje közül ő az egyik, ki Jakab király bizalmát bírja és hatalmas befolyásu. Egy közelebbi összeköttetés vele . . . de nem szólok semmit. Ő nekem nagy szolgálatot tön és a mellett a diésőséget egészen nekem engedé át.

— Lord Seymour valóban nem rút férfi és kitudja? . . . Ma egy kevéssel korábban akartam lenyugodni kedves atyám, mivel a vadászúrt kora reggel hini fog engemet is. Azonban mivel lord Seymour megérkezett, egy órácskát feláldozok és lemegyek az elfogadó tereembe.

— Igen leányom, Seymour nekem jó szolgálatot tön. Fontos jegyzeteket köszönhetek neki, ő nagyon hideg természetű, — ez azonban ne retentsen vissza — kényelemszeretőbb, hogy úgy szóljak, mintsem hogy valamely komoly dolog elvégzésére vállalkozzék. Az összeesküvés felfedoztetett, az összeesküvők közül azonban csak kevés.

más esinját
visszaesip-
is jelzém.
tal kevesebb
töttük volna
más vad-
s is virág-
g záskor
közte —
föltött hány
asága vagy
hogy kerti
gy kevésbé
szólóhelyi-
sarját, ugy
termés fő-
b természet
zó eszközül.
lenvetéseit,
ugy is te-
az ijedelem
antolják ok-
szóló bu-
hogy ugy
ájukok, kik
minél szebb
K. után.
emügyi m.
segíteni ki-
ken a kellő
dett, hogy
k vasutakon
z. Felhívást
z iránti je-
gazdasági
szükség?
döre, mely
ra? 3. Ha
kás, meny-
en vidékre
megbiz-
rók nevei,
kát kereső
nyujtani ké-
megjelölése
ARKAS.
s.
nál
nesterül
lekkel.
nél.
oor
zódést
-nál.
5. jkvi
retkező
nak az
t 06 kr
szerda-
Drassó
47 kr.
-Igen,
építése
21-én
gye al-
rákban
kikiál-
tpéznz-
gervé-
elléklé-
e, mi-
al.

Közegészségügyi jelentés 1882-ik évről.

(Folytatás)

Régebbi ígérlet kötelez az utolsó népszámlálás megdöbent eredménye egészségügyi okainak puhatólására; ez alkalommal igyekszem számot adni tanulmányomról.

1. 1801-től 1880-ig az átlagos születési többlet évtizedenként 1000 lakóra 30, ötezer lakóra tehát 150; ezen átlagnak megfelel a század első tizede 4270 lakos után 150 születési többlettel.

2. Kedvezőtlenebb a második tized, 4420 lakóra 30 születési többlettel, ennek okai a devalvatio 1811-ben, midőn 5 frtból 1 lett, egy éhínséges év és az 1819. június 20-iki árvíz, mely — bár délben történt — 17 embert sodort el.

3. Legkedvezőbb e században a 3-dik évtized, 4450 lakóra 538 születési többlettel, az átlag négyszeresével. Ez a békés munka kora volt a napoleoni háborúk után.

4. A 4-ik tized 4988 lakóra 91 születési többlet mellett $\frac{1}{2}$ részszel maradt az átlag alatt, a mi csupán az 1836-ik évi kolera miatt történt, melyben egy hét alatt száznál többen veszték el, kolera nélkül e békés tized legaiább $\frac{1}{2}$ részszel az átlagnál kedvezőbb lett volna.

5. Az 5-ik tizedre esik a szabadságharcz, melynek idejében a városnak 5270 lakosa lehetett, az anyakönyvi adatok szerint 191 születési többlet lett volna, mivel a nagyenyedi album szerint 400-ra tehető erőszakos halál 49. január 8-dik és következő napjain nem volt jegyezhető, ezt tekintetbe véve halálzási többlettől 209 jön ki. (Az anyakönyvek 49-ről 153 halálzási jegyzék fel, holott a tized átlagos halálzási is 170, de a természetes halállal haltak közt is sokan Tordán és Kolozsvárt lelték sírjukat.)

6. A 6-ik tizedben az 1858-iki népszámlálás szerint a lakosság száma 4548, csak 722 lélekkel kevesebb, mint a szabadságharcz előtt, a születési többlet 268, az átlagnál több $\frac{1}{2}$ részszel.

7. A 7-ik tized lakossága az 1870-diki népszámlálás szerint 5779, a legtöbb e században; a bevándorlás 1857 óta 1000 lélek, a születési többlet 220, több az átlagnál $\frac{1}{2}$ részszel.

8. A 8-ik tized végén az 1880-diki népszámlálás szerint a lakosság 5363, a halálzási többlet 396. Az utolsó tized halálzási többletének valóban megdöbent volt csak az előző tizedekkel összehasonlítva tűnik ki. (Az összehasonlítási módszer teljesen független a népszámlálásoktól, a ki- és bevándorlástól.) — Láttuk, hogy minden tized születési többletet mutat fel a szabadságharcz tizedének kivételével, de ez maga csak fél akkora halálzási többlettel zárult, mint a 8-dik tized!

Részletesen tekintve, az utolsó tizedben a lakosság esőkenése 1868. óta 417 volt, minthogy 1870-ben a születések és halálzások egyensúlyban voltak, 1871—80 közt a halálzási többlet 396, következik, hogy a tized kivándorlási többlete 21-et tett ki.

A születések átlaga 1801—1880. közt 34 évenként 1000 lakóra, 1871—80 közt 32, tehát az átlaghoz mérten 1871—80 közt a születési kevesebbet 107-et tett ki.

A halálzás átlaga 1801—80-ban 31, 1871—80-ban 40, tehát a halálzási többlet az átlaghoz mérve 1871—80-ban 473.

Tekintve a halálzokat, összehasonlítva 25 év adatai általán rendelkezésünkre 1856—188-ból, a részletes kimutatás 2—10. és 25-dik lapjai szerint 1871—80-ban a 25 évi átlagnál többen haltak meg: fertőző bántalmakban 65-tel, szív és tüdő bántalmakban 192-vel, hasbántalmakban 156-tal, vegyes bántalmakban 65-tel, — összesen 478-czal.

A fertőző bántalmak halálzási többlete egészen az 1873. évi kolerára esik, mely rendkívüli halálok és tulajdonképen 85 halálesetet okozott, a kolera nélkül a fertőző bántalmak csoportja, dacára 86 difteritis halálzásnak, halálzási többletet nem mutatna. — Az 1836-diki kolera járvány nagyobb volt, azon tized eredménye mégis háromszor kedvezőbb.

Agybántalmakban épen az átlag halt el. A szív-tüdő és hasbántalmak 192+156=348 halálzási többletét tüdőgümőkör, tüdőlob, tüdőguta, gümőkóros gyermekaszály és hasvízkór; a vegyes bántalmakét (65) főleg végegyengülés okozta: mind oly okok, melyek a lakási viszonyok rosszására és a táplálkozás elégtelenségére vezethetők vissza.

A kolera önálló rendkívüli ok; a kivándorlási többlet, a születési kevesebbet, a lakások rosszassága s a táplálkozási rendellenesség: pauperismusra vezethetők vissza.

Tehát kolera és pauperismus a mult tized csapásai!

Tekintve, hogy a halálzási többlet kolera nélkül 393 s a születési kevesebbet 107, azt mondhatjuk, hogy ha egészségügyi viszonyaink jók, nincs ok miért ne pusztítson a pauperismus születési kevesebbet által hasonló mértékben, mint halálzási többlet által, más szóval a halálzási többlet $\frac{1}{2}$ része egészségügyi viszonyaink rosszasságának következménye, de pauperismus nélkül ezen $\frac{1}{2}$ többlet talán elmaradt volna. Az utolsó 80 évben 34 születési átlag nem állanánk rosszul, de a halálzás 31 átlaggal tulmagas, az 24-gyel volna a születésekkel arányos, ha ezen átlag el volna érhető, városunk bevándorlási többlet nélkül is 70 évenként lakosságát megkétszerezné! Egészségügyi állapotaink ki nem elégitó volta a tizedes halálzás nagy hullámzásából is kitűnik: 14—40, míg a születési hullámzás csak 32—36, az esketési 9—11 az utolsó 8 évtizedben.

(Vége következik.)

Színészet.

Jun. 9-én, szombaton, Bényei né Harmath Emma asszony jutalmul középszámu közönség előtt adta Rákosi Jenő és Punks F. operettejök „Titilla hadnagy.” A darab általánosan ismert volta miatt annak taglalásába ez alkalommal nem bocsátkozunk, s röviden csak annak konstatalására szorítokozunk, hogy ez az operette-előadás minden korábbi e nemű productiójukat felülmulta színészeinknek. Azon gyenge hanganyag mellett is, mely színészeink rendelkezésére áll, dícséretes sikert arattak ez estén, minek legfőbb okát abban véljük feltalálhatni, hogy

nehány pillanatig csak úgy nézett a regg szürkületébe a tovarepülő galamb után. Azután felöltözködék; mielőtt felkészült volna, az udvar csaknem megtelt azon ifjakkal, kik Angelikát a vadászatnál kísérni ohajtották. Végre közöttük megjelent, kedvesen üdvözlé őket s lovára pattanva elindulának. Az erdőben azon szabad tért már majd elérék, a hol Miss Wastone sólymát felreipíteni akará.

Miss Angelika nem is sejté, hogy szerencsétlenség történhet, sőt Eugenje számára is ezuttal a legjobbat remélte. Egő szerelme oly rendíthetlen könyelműséggel vala párosulva. Ő maga engedé el az első sólymot. Egy kócsaggali küzdelem és végre ennek legyőzése rendkívül mulattatá őt. Midőn a második kócsag előtte fekvék, borzadály futotta végig. E közben erős nyugoti szél keletkezett, mely komoly fellegetek hajtja az égboltozatára. Angelika haja összekuszálva libegett a zivatarban; a harmadik sólyom nem akart remegő kezéről elröppenni, mégis elrepüle és azonnal sötét porfelleg takará el a szép vadászó szemei elől. Várt, várt egész órahosszáig, de a sólyom nem tért vissza.

Egy levélke hevett ott a szép szőkevényhez írva. „Azonnal hagyj el e helyet. A galambbal várom tudósítástod holléteadről!” Szép vonások valóban.

A kiálthatatlan Seymour előugrott és kezében libegteté Angelika levélét.

— Hamar, lovamat ide! — kiáltá Angelika és egy pillanat alatt eltűnt. — Nyilsebességgel rohant, nem is ügyelve az utszélén megölvé fekvő galambjára. Hirmondól felé hajtotta a szél néhány sólyom tollat. Már közel volt Eugén rejtékhelyéhez, midőn atya zsoldosai egy hordágyat hoztak feléje. Esméletlenül rogyott le az előtt.

„Derék vadász vagy atyám!” ezek valának utószavai. Eugen lord Wastone és zsoldosai elől menekülvén, egy sziklaesútról bukkott alá s fejét zuzá szét. Angelika többé nem vadászott sólyommal s ezen időtől fogva Angolhonban a víg kócsagvadászat ritkább kezdett lenni.

Gortvavölgyi.

gy a magán részletek, mint a karok jól be voltak tanulva, s „zenészetű rögtönzések” nem ronták a harmoniát. A szereplők között első helyen és pedig a legteljesebb ismeréssel kell kiemelni a jutalmazott Bényei né t, (Titilla) ki ez alkalommal is szép jelét adta alakító ügyességének és alapos iskolájának. Kellemesen énekelt coupletjeit a közönség többször megújratja s több gyönyörű virágoskorral tüntette ki szereplése közben. Mellé következő sorakozik „az ezredes” személyesítője Püspöki, úgy játéknak kitűnő voltát, mint az elért hatás nagyságát tekintve. Jellemzetes alakításaiért dícséretet érdemelnek Homokainé — Szomorgási Tamariska, — és Lendvay — Lovároghi Balambér — mint szintén Jean Balage representálója Németh. Katicza szerepében Ács Flóra sok élénkséggel mozgott s bamba völegényével, Paklincs Ferkóval méltán lehetett elégedetlen. Ez utóbbi szerepben Fényesi mint énekes mutatta bé magát.

Jun. 10. „A csángók,” népszimű 3 felvonásban. Irta Ditrői Mór. Ez u. n. népszimű megírására szerzőt a csángók iránt országszerte nyilvánuló meleg rokonszenv és érdeklődés buzdította. Minden komolyabb tanulmány és gondolkodás nélkül fogott darabjának megírásához, innen van, hogy műve kevéssel több a semminél. Halva született biz az! Gyarló, majd semmi mese: cselekvényről, bonyodalomról kifejeletről alig beszélhetünk. Alakjai valóban csak alakok jellemzetes színezés nélkül. — A tartalom röviden ide megy ki: A csángók fölbuzdúlva visszaköltözni készülődnek az ő hazába, nagy Magyarországra. De utjokban áll Mihalesku Vazul, bojár (Lendvay) a kinek el vannak adósodva. Ez pedig csak azon feltétel alatt bocsátja el őket, ha Kajtár Mózes falusi bíró (Láng) leányát Juliskát (Rott M.) fiahoz, Józsohoz (Fényesi) adja feleségül. Juliska azonban Berenes Andrást, a „falu legényét” (Németh) szereti, ki akkor Szerajevóban volt a bosnyákok ellen. András azon hirre, hogy vérei Magyarországra készülnek, hazaszökik. A féltékeny Józso fellépése folytán Andrást átadják a katonai igazságszolgáltatásnak. Halálra ítélik; de midőn már-már végrehajtának a halálos büntetést, a bolgárok megtámadják az igazságszolgáltatókat s a jelenlevő ezredes életét is veszélyeztetik. András hősiességgel leveri a támadókat s a veszélyt elhárítja. E tettért a halálos ítélet alól fölmentik. Mindezekről Józso személyes tudomást nyerve, Juliskához kötött reményét kezdi elveszteni. Aggodalmait előadja Mihalesku gazdaszonyának (Homokainé), ki azon tanácsot adja neki, hogy mondja Juliskának azt, hogy Andrást föbelőtték; ezt ő elhívén hozzá fog menni. E beszélgetést azonban Mihalesku 13 éves rokona, Ilona (Ürményi M.) kihallgatja, s miután szerelmes Józsohoz, hogy a házasságot valahogy megahadályoztassa, a miket hallott elmondja Csik Boriskának (Ács Flóra) Julis vizsgaltójának. Boris pedig ráveszi Kajla Petit (Püspöki), hogy a midőn foly az eljegyzés, kiáltsa el, hogy hazajött Berenes András! Így is történik. Julis magát rászédetve érzi, menyasszonyi koszoruját földhöz vágja s a valósággal éppen akkor betoppanó András karjai között keres menedéket. Józso szegény fogja el hazugságáért. Boris azonban ennek okozóját, a gazdaszonyt piritja meg érette. Végre is kibékülnek az ellenfelek s Julis az Andrással lesz. Ilona pedig reményt nyer, hogy Józso az ő jövendőbelije. Ennyi az egész mese.

A különben szép számu közönség bizony csak unatkozott végig nézésében. Ha volt valami a mi érdeklődést ébresztett, az csak a Püspöki szereplése s Ács Flóra egy pár igen esinos dala volt. Végh „torkosidőjét” kissé erőltetettnek találtuk. Lendvay (Mihalesku) dialektusával inkább holmi tót atyafit, mint bojárt mutatott be. Rott Mari hiszük, hogy szépen játszott volna, ha beszélő szerepe több lett volna. Az ily darabok színrehozatalát mind a közönségre, mind pedig a társulatra való tekintetből idővesztegetésnek tarjuk.

Jun. 11-én, hétfőn utolsó előadás, zsufozásig telt ház előtt. Színre került Csiki Gergely nagy hatású és sok tekintetben kitűnő sziműve. „Bozóthy Mártha.” Egy oly szépen kezdett, anyai dícséretes buzgalommal folytatott működésnek fényesebb befejezése alig képzelhető, mint az, melyet Bényei jeles társulata részéről ezen estén láttunk. Mintha csak mindenik szereplő saját énjét játszotta volna oly, kifejezésteljes és legkisebb nuancaiban is hűen alakított volt az egész előadás.

Bozóthy Mártha drámai irodalmunk újabb termékei között kiváló helyet foglal el. Az a mély pszichologiai jellemzés, melylyel minden alakja írva van, az élet és ember alapos ismerőjére vall; a cselekvény gazdagsága, művészi bonyclitása, gyors fejlődése, a megragadó sőt többször megrendítő drámai helyzetek találó beosztása és helyes alkalmazása: a nem közönséges költői erővel bíró drámaíró mellett tesznek ékesen szóló bizonyoságot. Bozóthy Mártha tárgyát jelenlegi társadalmi életünk köréből meríti, s az uszora bűnét ostorozza, s rá mutat arra a — fájdalom! — nagyon is való tényre, hogy mily sokszor rejtkezik napjainkban a bűn a becsületesség álarcza alá, s míg a valódi gazok a társadalmi kitüntetések magas polczán fényelnek, mint suttja a közvélemény átka azon áttatlan áldozatokat, kiket balvégzetök ily alacsony lélekűfárok holt eszközévé tón.

Az egész előadásról mint már előbb is említők, csak

Dicsőség és tisztesség áll előttem gyermekem, ha az őszest kezem közé kerithetem. Seymour azt mondja, hogy az ősseesükvők nagyobb része ott a hegyek közé rejtőzött el. Te holnap vadászatra mégy, én is; de oly vadat, mint én leányom, te nehezen ejtesz el.

— Majd meglátom, ha sólymom szerencsésebbé, mint atyám!

— Csak ne légy oly kitörő leányom, a vadászat még vesztetre válhat. — Ezen szavakkal távozott el lord Wastone, ki körülbelül negyven éves férfinak látszék, finom, de alattomos kinézéssel, kinél mindazáltal minden nagy-szerűség hiányzik. Nyomára jöttek az X. hercegeg élete elleni ősseesükvésnek, melynek felfedezésében Wastone rendkívüli tevékenységet fejtett ki. — Angelika most sokat vón észre atya kevés szavaiából. A hegyek közé menekültek között, kiket másnap kelle üzöbe venni, ott volt Eugen is. Angelika az érdeklődést, melyet az ősseesükvűtök iránt tanusított, ügyesen eltitkolá annyira, hogy az előtte kiálthatatlan Seymourban némi szeretetre méltóságot is látszék felfedezni. Angelikának kezében vala a toll, midőn atya meglepte, s az ránézve épen jókor jött, mert azt eem tudta, hogy mit írjon Eugenjenek, mert sokkal szellemdusabb volt, mintsem hogy közömbös dolgokról értesítse őt. Most volt inivalója elég.

Eugén elvesztett volna, ha a kérlelhetetlen Wastone kezei közé került volna; érdekében állott tehát kedvesét oly gyorsan, a mint csak lehet, a fenyegető veszélyről értesíteni. Egy postagalamb volt eddig a hírvívő Eugen és Angelika között, most is ennek kell lenni a közvetítőnek. A szép vadászó néhány sort irt és elhatározá azt virradatkor a galambbal elküldeni. Mit neki most a vadászat és a sólyom? Az elsőről azonban már nem mondhatott le, és oly gondosan, a mint csak lehetséges, meg kelle jelennie. — Lord Seymour a szerencsétlen gyermeket ezen este kedvesebbnek találá, mint azelőtt.

III.

— Most csak reptül galambocskám! — Ezen szavakkal nyitá ki Angelika másnap virradatkor az ablakot,

diesérő szerep héz, de vészi i egy fia retetén gondda után já tik, s s rejtege legmag érte el tetvén, rogyott előadás Közöns rését t hívás s Villány Mártha elismer Vilma Bozóth házy k sére s lására kioltja kító ke sok erő Ürmé érzett feláldo Sok di mán je sok iga szotta s öreg fö ből a l ére zte Bényei korolt. D örökké köleson szor me kumába volt ez rok Mi szényi dön isz buzgal jezzük ben itte

V mult év június, kiállítás uyanis a nyári ván. M helyese kiállítás az egy gyümöl irt prog 1. ur kere szemlélt után, k 2. cseresz 3. legyen, melyek itél. 4. neve és mennyi

A léptek, nyeges A magy álló von házi me vonalon fehérvár A 123-dik Enyedő fogadón

dieserő és magasztaló megjegyzést tehetünk. A ezim- szerep Pappné Rott Mari asszony kezében volt, ki ne- héz, de gyönyörű szerepet mindvégig a legnagyobb mű- vézi intenzivitással, az érzelmei hű visszatükrözésével, egy fia javáért minden áldozatra kész anya végtelen sze- retetének helyes feltüntetésével s egészben véve nagy mű- gonddal alakította; az első felvonásban, midőn a pénz után járó Édes nyug. főhadnagy véletlenül hozzávezette- tik, s ségyene ép az előtt tárul fel, ki elől legjobban rejtegette: az erre következő jelenetben excellált; a hatás legmagasabb nívauját azonban a harmadik felvonásban érte el azon jelenetben, midőn fia előtt kiléte felfede- tetvén, a túlradó ellentétes érzelmek terhe alatt újultan rogyott össze. Ez a jelenet képezte fénypontját az egész előadásnak, s könnyekig megindította az egész hallgatóságot. Közönségünk Rott M. asszony művészi játékáért elismeré- sését több gyönyörű virágcsokor dobása, s többszöri ki- hívás s zajos taps és éljenzés által igekeztetett kimutatni.

Közvetlen a most említett szerep után következik Villányi Adolf, a titkos úszorás, a lelketlen csaló, Bozóthy Mártha férjének és egész életének gyilkosa, a közvélemény elismerésének alacsony bitorlója, ki — mivel Dávidházy Vilma szerelmét nem neki, hanem Pagonyi Kálmánnak, Bozóthy M. fiának adá — a seplőtelen becsületű Dávid- házy kir. táblai bíró anyagi és szellemi megsemmisítő- sére s egyszersmind Kálmán és Vilma frigyök meggát- lására tör, miglen az öreg Édes nyug. főhadnagy kardja kioltja átkos életét: — e nagyon nehéz és kitűnő alaki- tó képességet igénylő szerepet Lang jellemzetesen és sok erővel játszotta. Nagyon kedvesen szerepelt ez estén Úrményi Margit is, ki Dávidházy Vilmat az atyja iránt érzett ragaszkodó szeretetért szerelmét és boldogságát is feláldozni kész jó leányt kitűnő alakításban mutatta be. Sok dicséretet és kiváló méltánylást érdemel Pagonyi Kál- mán jeles személyesítője, Fenyvesi is, ki nemes hévvel, sok igaz érzéssel, helyes felfogással és kitűnő sikerrel ját- szotta szép szerepét. Elismeréssel kell kiemelnünk Bényei öreg főhadnagyát, ki — mint maga mondá — még ab- ból a korból való, „a mikor keveset tanultak, de sokat éreztek és még többet tettek,“ — e rokonszenves alak Bényei jeles alakításában nem közönséges hatást gyako- rolt.

Dicsérettel kell felemlitenünk Erzsényi Miskát, az örökké becsületességre aspiráló jóraló gazembert, az uzsora kölcsönök rosszul fizetett, mindenütt bántalmazott, sok- szor meglapított közvetítőjét, a ki Püspöki jeles komi- kumában a derült hangulat képviselője és felébresztője volt ez estén. Vele osztozik érdemeikben özvegy Czir- ok Mihályné jeles reprezentálója Homokainé, Er- zsényi nem titkos imádotja s vágyainak netovábbja. Mid- dőn ismételtük, hogy a szereplők mindenike dicséretes buzgalommal működött, egyszersmind elismerésünket fe- jezzük ki Bényei társulatának azon magas élvezetért, mely- ben itteni működésük tartama alatt részeseit közönségünket.

Vidékünk t. gyümölcstermelőihez!

A nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület bátorítva a mult évben rendezett gyümölcskiállítás sikerétől, jelen év június, július és augusztushavaiiban is állandó gyümölcs- kiállítást rendez. A mult év szept.—decz. hónapjaiban ugyanis csak az őszi és téli gyümölcsfajok izlettettek meg, a nyári gyümölcsök bíralata a jelen év feladatának maradván. Minthogy ily bíralatok által lehet leggyorsabban és helyesebben kiismerni a jeles fajtákat, minthogy hasonló kiállítások rendezése csak évek sora múlva ismételtető: az egyleti választmány bizalommal hívja föl vidékünk t. gyümölcstermelőit a kiállításban való részvételre, az alább- irt program szerint:

1. A gyümölcsök Nagy-Enyedre Ungerpek Miklós ur kereskedésébe küldendők, hol a kirakásban lesznek szemléltetők izlésig, mely rendszerint esütörtökön dél- után, kivételesen vszárnap tartatik.

2. A küldhető fajok: eper, veresszőlő, málna, egres, cseresznye, meggy, szilva, barack, nyárikörte és alma.

3. A küldemény mennyisége egy kis tányérra való legyen, minőségileg csak oly fajok volnának küldendők, melyeket a termelő jónak és természetesen érdemesnek itél.

4. A gyümölcsfaj mű- vagy közneve, egy a termelő neve és lakhelye melléklendő. Az eladó gyümölcs ára és mennyisége kilogramm vagy liter szerint határozandó meg.

Az omnibusz vonatok.

Az omnibusz vonatok az eddigi vegyes vonatok helyébe léptek, személy és podgyász szállítást közvetítenek. A lényeges változás az, hogy a megállások megkétszerezettek. A magyar államvasutak kolozsvári üzletvezetősége alatt álló vonalok Mező-Telegd és Brassó között 23 új ór- házi megállás rendszeresített; Kocsárd-marosvásárhelyi vonalon 3, a Kiskapus-nagyszébenin 6. Tövisztől Gyula- fehérvár felé nem közlekednek omnibuszvonatok.

Az omnibusz vonatok közlekedés megállások helyei: A 123-dik számú órház. Décese előtt, Felvincztől 4 és Nagy- Enyedtől 11 kilométernyire. A 134 számú órháza Czifra- fogadónál, Nagy-Enyedtől 6 és Tövisztől 8 kilom. A 143

számu Tövisztől 6, Karácsonfalvától 12 km. A 145 számú Tövisztől 9, Karácsonfalvától 8 km. A 156 sz. Balázs- falvától 4, Hosszúasztól 6 km.

Az omnibusz vonatok előnye nem az, hogy kis tá- volságokra is lehet oleszni vonaton utazni, mert a díjté- telek, legalább 8 kilométerre számítatván, kis távolságra aránylag legdrágábbak, hanem hogy az órházállomások- hoz közel eső helységek lakói, vagy oda utazók inkább közúton kapván a vasutat mint ez előtt, a tengelyen utazás rövidebb leszen.

Meghívás.

A Bethlen-főiskola ifjúsága önképzőkörének nyil- vános zárünnepélyét f. hó 17-én, vasárnap a délelőtti isteni-tisztelet végezték a reformátusok templomában fogja megtartani, melyre az érdeklődő közönséget tiszte- lettel meghívja.

Tárgysor: 1. Zene (nyitány) a főisk. zenekar, 2. Ima. 3. Elnöki megnyitó beszéd, Balázs József. 4. Tit- kári jelentés az ifj. önképzőkör évi működéséről, Csakme Ferencz. 5. Jelentés a theol. kör évi működéséről, Bodor János. 6. Zene, a főisk. zenekar. 7. Bethlen-oda, Gáspár János. 8. Zene, a főisk. zenekar. 9. Jelentés a pályamű- vekekről. 10. Versenyszavaltok. Szavalni fogtak: Kiss Al- bert: „A földöntúli“ (Tolnai L.). Balogh Elemér: „Egy haldokló a forradalomban“ (Lévai). Nagy Zsigmond: „Az együgyű pór.“ (Szentjóni Sz. L.). Kiss Gyula: „Zizim“ (Zalár). Nagy Árpád: „Lengyelek fehér asszonya“ (Jókai), Benedek Károly: „Pótkainé“ (Gyulai). Ujvári István: „Vén cigány“ (Vörösmarty); Ferencz Samu: „Az ár ellen“ (Kiss József.)

VEGYES HIREK.

— **József főherceg** ö csász. és kir. fensége, a m. kir. honvédség főparancsnoka f. hó 19-én, a déli vonattal ér- kezik Maros-Vásárhelyre, a honvéd sátor táborba elhelye- zett honvédség gyakorlatai felett szemlét tartani.

— **Megyénk mélt. főispánja** Budapestre utazott, hol dr. Lumniczer tr. tanácsára a Margit-szigeti fűrdő- ket használja.

— **Papválasztás.** Ha v a d t ő i Mihály papjelöltet, főiskolánk derék köztanítóját Háromszéken az angya- losi egyházközség f. hó 10-én közfelkiáltással papjává választotta, Áldást és szerencsét kívánunk a törekvő ifju- nak új állomásán!

— **Beküldetett.** Nagy-Enyed város t. hatóságát kérjük, szíveskedjék a heti- és országos vásárokbá járó közönség érdekében intézkedni, hogy a piaci vám-árjegyzé- zék kinyomtatassék és a városháznál, valamint a piacon több helyeken kifüggesztessék, annál is inkább, mivel több pausz hallottunk e miatt felmerülni, a mi bizony a város jövedelmére nézve is káros lehet a jövőre nézve.

— **Interpellatio** Nagy-Enyed város tekintetes pol- gármesteréhez: van-e tudomása arról, hogy a Magyarutca végéről betérőleg a kir. járásbíró és kir. kerületi börtön felé vezető utcában zöld felszínrel bíró bűzhődöt je- legőt árasztó pocsolva kerül el. Ha van tudomása erről, szándékozik-e ismert erélyességével intézkedéseket ten- ni, hogy ezen nem csak a város tisztelenítésére, ha- nem a közegészség hátrányára is nagy befolyással levő béka- tanya mielőbb eltávolíttassék. Nagyenyeden, 1883. évi június 16-án. V i r á g h á t i Floris.

— **A rendőrség figyelmébe.** Felhívjuk a városi rendőrség figyelmét arra a jó izlést és szemérmert sértő dologra, hogy a város legnagyobb forgalmu utja, az u. n. fekete hid közvetlen közelében köznépünk gyermekei. köz- tük serdültebbek is, minden ruházat nélkül fürdenek a patak- ban. Elvárjuk rendőrségünk ismert buzgalmatól, hogy az ott közlekedő közönséget az eddigi látványosságok gyö- nyöreitől jövőre meg fogja kímélni.

— **Nagy-Enyed városában** a jövő évi képviselő választók összeirt névjegyzékébe 448. választó vétetett fel. Ezen 448. választó lesz jogosult a jövő 1884-ik évi követ választásánál szavazni.

— **A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-főiskolában** az 1882—3. tanév végén tartandó közvizsgálatok rendje. Junius 18. 8—12-ig I. II. III. képezde, gazdasági ter- mészetan; jun. 20. 8—12-ig I. II. theologia, köz. egy- háztörténelem, II. phil. görög, s latin irod., term. és m. tört., 7—8-ig II. képezde, vegy., ásvány- és nő-vénytan; 9—12-ig III. képezde, mértan és természetan; jun. 21. 8—12-ig III. IV. theol. ker. hittan és böles. történ.; I. magy. irod., tört. és egyet. tört.; VI. gymn. több. tantárgy; II. III. kép. magyar nyelv és irodalom; jun. 22. 8—12-ig II. III. IV. theologia, ujszövets. exegesis, 8—10-ig II. philo- magy. houi egyháztört., 10—12-ig II. philo. philosophia, 8—12-ig I. gymn. minden tantárgy, 7—10-ig I. kép. lélek- tan; jun. 23. 8—12-ig I. thel. héber és ujszöv. görög nyelv. II. gymn. minden tantárgy, 8—10-ig II. képezde oktatási módszertan, 10—12-ig III. kép. neveléstört. Jun. 16. 3—7-ig I. II. kép. földrajz, jun. 17. 5—8-ig el. és gymn. oszt. torna; jun. 18. 4—7-ig I. kép. állat- és növénytan; jun. 19. 3—7-ig I. II. kép. vall.-erk.-tan, jun.

20. 3—5-ig I. II. III. theol. neveléstan, 5—7-ig IV. theol. közegészségtan; jun. 21. 4—7-ig I. II. thol. böles- erkölestan, II. phil. állat és növénytan, I. elemi minden tantárgy; jun. 22. 4—7-ig II. theol. homiletika, 3—5-ig I. phil. gör. irod., 5—7-ig latin irod., 3—7-ig 2. elemi minden tantárgy; jun. 23. 3—7-ig III. IV. theol. magy. egyháztört., 3—7-ig V. gymn. minden tantárgy. 3 elemi minden tantárgy.

Jun. 25. 8—12-ig III. theol. ujszövetségi theologia, 10—12-ig I. II. theol. theol. encyklop., 8—12-ig III. gymn. minden tantárgy, I. kép. magyar nyelv és iroda- lom; jun. 26. 8—12-ig. I. II. theol. ujszövetségi irod. tört., IV. gym. minden tantárgy; jun. 27-én 11—12-ig theol. és philo. érdemrendjeinek felolv. Jun. 25. 4—7-ig. III. IV. theol. cura pastoralis, 3—7-ig 4. elemi minden tantárgy, 4—7-ig I. philo. mennyiségtan, jun. 26. 4—7-ig I. philo. ásvány- és földtan, 3—8-ig I. II. III. kép. ének és zene; jun. 27-én 4—6-ig a tanév ünne- pélyes bezárása a ref. templomban.

— **A „nagyenyedi dalkör“** f. hó 24-én, kedve- zőtlen idő esetében 27-én a sétatérén zártkörű nyári- táncmulatságot rendez. Az ifju, de törekvő egyesület tel- jes gondját oda irányozza, hogy a siker, a t. közönség meglegedésére minden tekintetben biztosítva legyen. Bátrak vagyunk azért közönségünket meleg pártfogolásra hívni fel; annyival inkább, mert midőn egyfelől önma- gának kellemes szórakozást szerez ez által, másfelől egy oly egyesületnek fennállhatását munkálja közre, mely vá- rosunkban teljesen nélkülözhetetlen. A közelebről szét- küldendő meghívók részletesebben fogják tudósítani kö- zönségünket.

— **A városi uszodát** a fűrdőközönség mind na- gyobb számmal látogatja. A lefolyt héten a fűrdők száma naponként 150—200 közt váltakozott.

— **A községi bíráskodás** alá tartozó kisebb polgári peres ügyek ügyforgalmának 1882. évi kimutatása Alsó-Fehérmegye területén. Alvinczi járásban megindí- tatott 524 ügydarab. az 1882-ik év végén elintézetlenül maradt 112 ügy; balázsfalvi járásban 1115, maradt 24; esombordi j. 357, m. 11; kisenyedi j. 605, m. 59; ma- gyar-igényi j. 1599, m. 256; marosújvári j. 709, m. 95; nagyenyedi j. 1331, m. 132; verespataki j. 1952, m. 2; Abrudbánya város 416, maradt 13; Gyula-Fehérvár vá- ros 1571, m. 196; Nagy-Enyed v. 1034, m. 121; Viz- akna v. 4. — Megindított összesen 11.217 ügy, elin- tézetlenül maradt 1021.

— **A szabadság-szobor-bizottság** a tkts. alispán urhoz meleg hangu köszönő iratot intézett a szobor alap javára a megyében gyűjtött 252 frt 30 kr összegnek meg- küldése alkalmából, tudatván hogy a lelkes adakozók fel- küldött névjegyzéke meg fog örökíttetni.

— **Folyó hó 14-én** Rákospalotán 52 éves korában elhalt dr. Hegedűs Lajos Candíd vallás- és köz- oktatási miniszteri tanácsos, ki 1867-től fogva buzgó és munkás tisztviselő volt, kinek kezére mint pld. világal- pitványi ügyek, országos alapok, művészek ösztöndíja, a művészeti ügyek, nemzeti muzeum, országos képtár, or- szágos minta rajztanoda, a váci siket-némák és a buda- pesti vakok intézete ügyei voltak bizva. Sok ifju művész köszöni neki, hogy tehetségei kimivelése végett állami segílyt nyert.

— **Öngyilkosság.** Gyürky Miklós fenytőszéki jegy- ző, a Spanga ügyben a vizsgáló bíró mellett működő jegyző folyó hó 14-én délelőtti órákban, lakásán revolverrel föbe lötte magát. Gyürky nőtelen volt, édes anyját hagyta hátra.

— **Öngyilkosság egy pör elvesztése miatt.** Lá- zár Czirák nevű oláh gazda embert Tövisen, a 201 számú gyorsvonat szombat este 7 órakor az állomás előtt, ki öngyilkossági szándokból a vágányokra feküdt, elgázolt. Az öngyilkosságot nevezett állítólag a feletti elkeseredésben követte el, hogy egy rég folyamatban levő perét elvesz- tette. A mozdony egy vágta le fejét, mintha orvosi mű- tét választotta volna el.

— **Tűz.** Buzás-Bocsárd községben f. hó 10-én menyköcsapás következtében egy csir és 12 drb. juh pusztult el.

— **Farkasok.** A balázsfalvi járás szolgabírója, Tó- háti, Ohába és Veresegyház községek határában garázdálkodó farkasok elpusztítása tekintetéből, hajtóvadászat engedélye- zését kérelmezte.

— **Csekelakán jun. 7-én** d. u. rettentő égháboru dühöngött; több helyre lecsapott a villám, nevezetesen Szilvási Béla ugynevezett „felső tanyáján“ az ökörszint és egy böres asszonyt ütött meg, kit össze égetve a lán- gok közül kihuztek. Ugyanekkor Selló István kapuja mel- lett két ákácifát összezuzott, ettől néhány lépésre állott két asszony az egyik könnyű sérülést kapott. M.-Gezsén gr. Bethlen Sándor vinczellérjének egy 13 éves fiát ütötte meg a villám. (T. tudósítónkat többszöri és a vidék köz- gazdasági, népnevelési, közlekedési stb. állapotáról való tudósításra kérjük.)

KÖZGAZDASÁG.

Kolozsvári második tenyészállatkiállítás.
1883. évi szeptember hó 1-ső, 2-ik és 3-ik napjain
a kolozsvári sétateren rendezti az erdélyi gazdasági
egylet állatkiállítási szakosztálya.

(Vége)

15. A kiállítási állatok szállítására nézve a rendező bizottság a következő engedményeket eszközölte ki az érdekelt vasutak t. főigazgatóságainál:

a. A magy. kir. államvasutak t. főigazgatósága 19828. ex 1883. kelt átirata értelmében összes vonalain f. évi szeptember hó végéig a következő mérsékelt díjtételeket engedélyezte.

Lovak, öszvérek, csikók — 1 drb. feladásánál 3 frt 43 kr. Lovak, öszvérek, csikók legalább 2 drb. feladásánál 1 frt 71 kr. Szamarak, bikák, ökrök és tehénkért 1 frt 58 kr. Borjúk és hizott sertésekért 79 kr. Szopós borjúk, sovány sertések, kecskék, juhok, kos, ürü és kecskekért 26 kr. Süldők, malaczkok, gödölye és bárányokért 13 kr.

E díjtételekben a kezelési illeték már befigyeltatik, azokhoz azonban a szállítási adó még hozzá számítandó.

Ketreczekbe zárt szárnyas-állatokért a tényleges súly alapján 100 klgm és kilométerenként 26 kr. baukjegy-díj számítatik, mely egységtételben a kezelési illeték már befigyeltatik, a szállítási adó azonban még hozzá számítandó.

Az állatkisérőknek a III. osztályban való utazásra menet- s jövekor mindenkor személyvonatra szóló fél III. osztályú menetjegyet kell váltaniuk.

Fenti díjtételek ugy az oda, mint a visszazállításra nézve is érvényesek.

A fentebb felsorolt kedvezményes díjtételekhez a következő feltételek köttetnek:

1. A küldemények a szállító levélen kívül a kiállítási bizottság által kiállított, a küldő nevét és a küldemény megjelölését kitüntető bizonyítvánnyal kísérendők. Ezen bizonyítványt a rendező-bizottság a bejelentési ivétele után azonnal megküldi.

2. A visszazállításnak ugyanazon irányban kell történnie, mint melyen az oda szállított.

3. A visszamenő állatokat kísérő szállító levélhez azon fuvarlevél is csatolandó, melylyel az áru oda szállított; azonkívül mindkét fuvarlevélnek záradékkal kell ellátva lennie, melyben a kiállítási bizottság bizonyítja, hogy a tárgyak bár kiállítva voltak, de nem adattak el.

4. Az odaszállításra vonatkozó fuvarlevél a félnek nem adatik vissza, hanem a vasut birtokában marad.

A mellék-illetékek, ugymint: értékbiztosítás, fekbérstb. az általános határozmányok alapján számítatnak. — b. Az első erdélyi vasut t. főigazgatósága 2133. ex

1883. kelt átirata értelmében ugyanezen kedvezményeket biztosította, mely kedvezmény érvénye folyó évi augusztus hó 29-étől szeptember hó 30-ig bezárólag terjedő időben áll fenn. —

c. A szamosvölgyi vasut t. igazgatósága 403. ex 1883. kelt átirata értelmében mindazon kedvezményeket részéről is megadta, melyeket az államvasutak t. igazgatósága engedélyezett, mely kedvezmény érvénye folyó évi augusztus 29-től szeptember hó 30-ig bezárólag terjedő időig lesz érvényben. —

A szállítási kedvezmények táblás kimutatása jelen értesítés függelékét képezi.

16. Az egyes teendők és szakok végzésére, képviselőre és felügyelőre a rendező-bizottság br. Bánffy Ádám elnöke alatt a következő beosztást állapította meg: Képviselő a bíráló bizottságnál és loárverésnél: Sigmund Dezső, alelnök. Közrend és hatósági képviselő: Nagy Mór, városi tanácsos. Sétatér-egylet képviselője: Kövály László. A loosztály főnöke: Gróf Bethlen Gergely. A szarvasmarha- s bivalosztályok főnöke: Beningni Sámuel. A juh- s baromfi osztályok főnöke: br. Bánffy Ernő. A sertésosztály főnöke: Vörös Sándor. Építkezés és díszítés: Ditrői József. Pénztári felügyelő: dr. Hincz György, gazd. egyleti pénztárnok. Pénztári ellenőrzés: Tauffer Ferencz. Ügyvezetés és irodakezelés: Gamauf Vilmos, gazd. egyleti titkár.

Netán kívánt még részletesebb felvilágosításokkal az erdélyi gazd. egylet titkári hivatala Kolozsvárt teljes készséggel és gyorsan szolgál.

Kolozsvárt, 1883. május hó 15-én.
Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztályának rendező bizottsága:

Báró Bánffy Ádám,
elnök

Gamauf Vilmos,
jegyző

Függelék.

A bíráló-bizottság szabályzata.

I. A bíráló-bizottság, melynek élén egy elnök és egy alelnök áll, a kiállítási programban felsorolt csoportoknak megfelelőleg hét osztályra oszlik.

II. A bíráló-bizottság tagjai 1883. évi szeptember hó 1-én reggel 9 órakor a kiállítás helyszínén, a rendező-bizottság alelnökénél, Sigmund Dezsőnél jelentkeznek, ki a megalakulást vezetni fogja.

III. A bíráló-bizottság elnöksége jogosítva van a hiányzó tagokat, — a rendezőség képviselőjének meghallgatásával, — a helyszínén jelen levő más szakértők felkérése által pótolni.

IV. Az alakuló ülés befejeztével az egyes jury-osztályok elnökeik vezetése alatt haladéknélkül munkához fognak és a bírálatot — szükség szerint osztályokra oszolva — még ugyanazon napon délutáni 4 óráig befejezik.

V. A bírálat az u. n. értékszámrendszer szerint történik, az arra szükséges rovatos táblázatok a tagok között kiosztatnak.

VI. Minden jury-osztály a maga kehléből jegyzőt választ; a kiállított álatokról netán kívánt bővebb felvilágosítást az osztályvezető urak fognak adni.

VII. Pénzdíjjal csak „a régi Erdélyben“ (tehát a volt u. n. kapcsolt részeket is ide érve) tenyésztett állat jutalmazható.

Másutt tenyésztett állat csak dícsérő oklevelet nyerhet.

VIII. Pénzdíjat csak tenyésztő nyerhet.

IX. Kiállító a maga osztályában bíráló nem lehet.

X. Minden jury-osztály önállóan rendelkezik a kitűzött általános és külön díjakról; de a díjak áthelyezése egy osztályból vagy alosztályból a másikba engedve nincs.

Dícsérő oklevelek ad libitum állanak rendelkezésre.

XI. A bíráló-bizottság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye.

XII. A bírálati eljárás befejeztével az összes bizottság ugyanezen szeptember hó 1-én délután 5 órakor zárulást gyűl össze s a felvett jegyzőkönyv tudomásul vétele után általános jelentést szerkeszt, mely a kiállítás tapasztalt előnyökét és hiányokat röviden felsorolva, a gazdaközönség figyelmét a követendő helyes irányra hívja. —

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.
TÖRÖK BERTALAN. SZILÁGYI FARKAS.
KIADÓ-TULAJDONOS: WOKÁL JÁNOS.

Eladó!

400–450 hectoliter válogatott jól kiért törökbuza, egy kettős lófogát, egy festett szán, egy henger, egy új törökbuza morzsoló, egy ócska búzaválasztó rosta, kerti és házi felszerelések mérsékelt árban eladók

HORVÁTH FERENCZ-nél
a Tót-utczában.

Egy liter hegyaljai bor

csak 24 kr.

A ki nem hiszi, tessék meggyőződést szerezni BIRTALAN LAJOS-nál.

Könyvnyomda

Wokál János

könyvárus és nyomdász Nagy-Enyeden.

Ajánlja a most, egészen ujonnan berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

mely egy egészen új nagy gyorssajtóval és a hozzá megkívántató betűkkel van ellátva. — Elvállal mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, név- és meghívó jegyek, táncrendek, gyógyszerári jelzetek, barom-ütlevelek, vásár-czédulák, hirdetémények, bármily nagyságu falragaszok, — szóval minden e szakmába vágó munkák izléses kiállítását.

Különösen a kir. közjegyzők, megyei s városi hatóságok és a községi előljáróságok, valamint takarékpénztárak figyelmét bátor vagyok arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors elkészítésére s a legolcsóbb árszámításra különös súlyt fektetek. — A községi bíróságok részére szükséges nyomtatványokból raktárt tartok s azokból kis mennyiségben koncz számra is jutányos áron szolgállok.

Nemkülönbön ajánlom **KÖLCSÖN-KÖNYVTÁRAMAT**, mely áll 3200 kötet magyar és német könyvből. — A beállítás mindennap megtörténhetik. A részvény-díj nagyon csekély. Vidéki olvasók kedvezményben részesülnek.

Ajánlom jól berendezett

KÖNYVKÖTÉS ZETEMET,

melyben mindennemű könyvkötői munkák, egyszerű, valamint arany metszésű könyvek, úgy diszmunkák felvállaltatnak, jutányos áron és gyorsan elkészítetnek. Bővebb tájékozás végett megjegyezni kívánom, hogy a Pollák-féle nyomda nem létezik.

Kölcsön-könyvár

Ny. Wokál János gyorssajtóján Nagy-Enyeden

Könyv- és zeneműkereskedés

Könyvkötészet